

Batlamyus'un haritalarında gerçek boylam açılımı yaklaşık olarak 130° olan Avrasya, 180° boylam olarak çizilmektedir. Bu yanlış hesap ileride Atlas Okyanusu'na aşip Hindistan'a varma konusunda Kolombus'u cesaretlendirecektir.

simda verilecek katalog kullanılanlar Dün-
ya'nın haritasının küresel ve düzlemsel
yüzeyle nasıl çizileceği de bu kısımda
anlatılmaktadır. (Kitap 1, 22-24)

1. *Konik Projeksiyon:* Batlamyus'un
yapımı en kolay olan projeksiyonudur.
36° paralelinde Dünya yüzeyine tanjant
olacak şekilde, meridyenlerin kutup nok-
tasına doğru birbirine yaklaştığı düz çiz-
gilerden, paralellerin ise eşmerkezli eğri
çizgilerden oluştuğu haritadır. En doğru
şekilde 36° paraleli çevresindeki yerleri
göstermektedir. (8)

Batlamyus, ilgili kısımda meridyenler-
le ekvatorun kuzey kısmındaki yirmi üç
paralelin konumlarını vermekte ve nasıl
çizileceğini de anlatmaktadır. (Kitap 1, 23)

2. *Eğrisel (curvilinear) Projeksiyon:* Bu
projeksiyonda paraleller yine eşmerkez-
li eğri çizgiler olarak modellenmektedir.
Ancak bu sefer, meridyenler de eğridir.
Bu eğrisel projeksiyon, Dünya'nın şeklini
düzleme daha iyi yansıtırıyor olmakla birlik-
te, oluşturulma talimatları çok sofistikedir
ve haritaları ciddi yetenek ve deneyim
gerektirmektedir.

Rönesans'ta birinci projeksiyon ile
birlikte bu projeksiyon da kullanılmıştır.
Ancak ikincisi daha çok sanatsal Dünya
haritalarının oluşturulması içindir. (9)

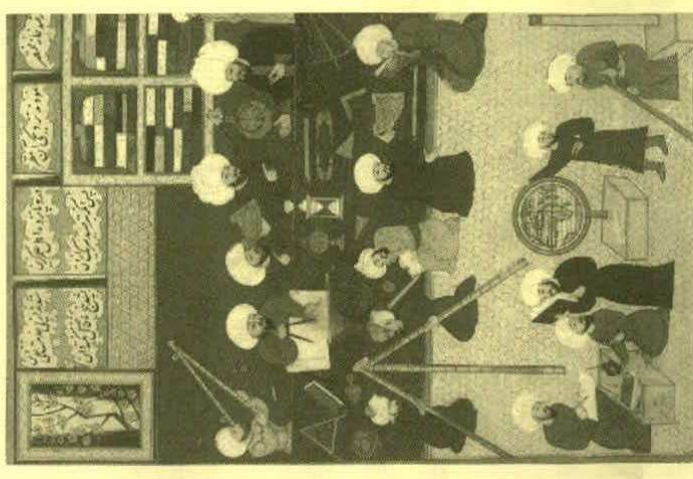
Bu kısımda harita projeksiyonu ile ilgili
olanların dışındaki bazı bölümlerin başlık-
ları şunlardır: "Dünya coğrafyası ile böl-

bu kısımda üçüncü projeksiyonu olarak
bilinen perspektif yöntemini de anlat-
maktadır. Bu yöntem, harita yapımında
en az kullanılmış olanıdır. Haritalıktan
ziyade, Rönesans'ta, geometrik-sanatsal
düşüncenin gelişmesinde ve mimarlık ile
resimdeki perspektifin teorik altyapısının
oluşmasında etkili olmuştur. (11)

Bunlara ek olarak sekizinci kitapta
Dünya, Avrupa'dan on, Afrika'dan dört ve
Asya'dan on iki adet olmak üzere toplam
yirmi altı bölgeye ayrılmış ve her bölge ile
ilgili detaylı açıklamalar verilmiştir. (12)

Maksimus Planudes (1260-1310) ta-
rafından İstanbul'da XIII. yüzyılın sonla-
rında derlenen kopyasında ise bu bölge
haritalarının sayısı altmış dörde kadar
çökmüştür.

Bununla birlikte, Batlamyus'un kendi-
sinin harita yapıp yapmadığı bilinmemek-
tedir. Bu haritalar, eserin yazıldığı tarihten
yaklaşık on iki yüzyıl sonra İstanbul'da ve
ardından Floransa'da çoğaltılan nüshala-
rıdır. **Fuat Sezgin**, bu haritaların IX. yüz-
yılıda Abbasi Halifesi Me'mun döneminde
islam coğrafyacıları tarafından yapıldığını
ve Planudes'in *Coğrafya'nın Arapça met-*

Müslüman bilginler Batlamyus'un çalışmalarını
ve çıkarımlarını ilk başta kabul etmiş olsalar
da zamanla eleştiri ve yeni eklenmeler ile
Batlamyus'un görüşlerini geliştirmişlerdir.

gesel coğrafya arasındaki farklar" (Kitap
1.1), "Dünya coğrafyası için gerekli olan
şeyler" (Kitap 1.2), "Dünya yüzeyindeki
şehirlerin sayısı, keyfi bir doğrusal aralık
içinde kalan şehirlerin sayısından nasıl çı-
karılır? Ve tersi. Hem de seçilen aralığın
aynı meridyen üzerinde bulunma zorunlu-
luğu olmadan" (Kitap 1.3), "Astronomiye,
seyahat kayıtlarından gelen verilere göre
öncelik atfedilmesi gerekli midir?" (Kitap
1.4) Batlamyus'un bu konudaki cevabı
evettir. "Dünya sürekli değiştiğinden en
güncel araştırmaları takip etmek gerekir
mi?" (Kitap 1.5) "Marinos'un haritalığı
hakkında." (Kitap 1.6)

Geri kalan ondan fazla bölüm ise Ma-
rinos'un verilerinin ve sisteminin eleştirisi
ile onların revizyonu hakkındadır.

İkinci kısım, Dünya'nın Roma İmpa-
ratorluğu tarafından bilinen kısmındaki
(*ekümen*) yerlerin enlem ve boylamlarını
içeren katalogun verildiği kısımdır (Kitap
2.1-7.4). Bu kısımda; coğrafi sınırlar, alt
bölgeler ve onların ahalisi hakkındaki ge-
nel bilgilerden sonra, başta sahil şehirleri
olmak üzere, büyük nehirlerin kıyısındaki
ve karaların iç taraflarındaki yaklaşık se-
kiz bin adet şehrin isimleri enlem ve boy-
lam bilgileri ile birlikte verilmektedir. (10)
Bu katalog, eserin büyük kısmını oluşturu-
maktadır.

Üçüncü kısım, yedinci kitabın kalan
bölümleridir ve haritaların hazırlanması
ile ilgili detaylar verilmektedir. Batlamyus,